

Μακρυγιάννης Στρατηγός Απομνημονεύματα (αποσπάσματα)

Κι' άφου ό Θεός θέλησε νά κάμη νεκρανάστασιν είς τήν πατρίδα μου, νά τήν λευτερώση άπό τήν τυραγνίαν τών Τούρκων, άξίωσε κ' έμένα νά δουλέψω κατά δύναμη λιγώτερον άπό τόν χερώτερον πατριώτη μου Έλληνα. Γράφουν σοφοί άντρες πολλοί, γράφουν τυπογράφοι ντόπιοι και ξένοι διαβασμένοι για τήν Ελλάδα -ένα πράμα μόνον με παρακίνησε κ' έμένα νά γράψω, ότι τούτην τήν πατρίδα τήν έχομεν όλοι μαζί, και σοφοί και άμαθείς και πλούσιοι και φτωχοί και πολιτικοί και στρατιωτικοί και οί πλέον μικρότεροι άνθρωποι· όσοι άγωνιστήκαμεν, άναλόγως ό καθείς, έχομεν νά ζήσωμεν έδω. Τό λοιπόν δουλέψαμεν όλοι μαζί, νά τήν φυλάμεν κι' όλοι μαζί και νά μήν λέγη ούτε ό δυνατός «έγώ» , ούτε ό αδύνατος. Ξέρετε πότε νά λέγη ό καθείς «έγώ»; Όταν άγωνιστή μόνος του και φκειάση, ή χαλάση, νά λέγη έγώ· όταν όμως άγωνίζονται πολλοί και φκειάνουν, τότε νά λένε «έμείς». Είμαστε είς τό «έμείς» κι' όχι είς τό «έγώ». Και είς τό έξής νά μάθωμεν γνώση, αν θέλωμεν νά φκειάσωμεν χωριόν, νά ζήσωμεν όλοι μαζί. Έγραψα γυμνή τήν αλήθεια, νά είδοϋνε όλοι οί Έλληνες ν' άγωνίζονται διά τήν πατρίδα τους, διά τήν θρησκεία τους, νά ίδοϋνε και τά παιδιά μου και νά λένε· «Έχομεν άγώνες πατρικούς, έχομεν θυσίες», αν είναι άγώνες και θυσίες. Και νά μπαίνουν σέ φιλοτιμίαν και νά εργάζωνται είς τό καλό της πατρίδας τους, τής θρησκείας τους και τής κοινωνίας. Ότι θα είναι καλά δικά τους. Όχι όμως νά φαντάζωνται για τά κατορθώματα τά πατρικά, όχι νά πορνεϋουν τήν άρετή και νά καταπατοϋν τόν νόμον και νάχουν τήν έπιρροή για ίκανότη.